

PRZEGLĄD KRESOWY

Dziennik poświęcony przejawom życia ziem północno-wschodnich
WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI POŚWIĄTECZNYCH.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: GRODNO, POCZTOWA Nr 13.
Rachunek bieżący w Banku Spółdzielczym Kredytowo-Budowlanym.
Prenumerata miesięczna 3 zł. Numer pojedynczy 10 gr.

Redakcja czynna od 8 rano do 1 w nocy. Administracja od 8 rano
do 7 wieczór. Redaktor przyjmuje osobiście od 9—11-ej przed poł.
i od 4—6 popoł.

Apelujemy póki czas

Ostatnie wybory prezydenta miasta ujawniły, niestety, dzięki niewytłomaczonym posunięciom ex-prezydenta na zewnątrz to, co winno być wewnętrzną tajemnicą każdego obozu, tj jego nieporozumienia. Spełniamy więc po raz ostatni ciężki nasz obowiązek, nawołując do zaprzestania na własną rękę przedsięwziętych poczyniń, tych jazd personalnych do przedstawicieli władz, i wszelkich usiłowań zamiatania dalszego i tak rozognionych miejscowych stosunków.

Nadchodzące wybory do sejmiku winny nas zastać skupionych i zorganizowanych. Winny zostać przedewszystkiem spacyfikowane społeczeństwo grodzieńskie. Wierzymy w to, iż sankcjonowanie dokonanych wyborów utoruje nam drogę do konsolidacji, utoruje drogę do pacyfikacji.

Czyż więc w obecnej chwili czas prowadzić dalej osobiste walki przeciwko członkom tego samego obozu? Czyż czas w sposób konspiracyjny zwalczać się wzajemnie z pobudek czysto osobistych? Należy, choćby z sercem ciężkim, na ołtarzu sprawy ogólnej złożyć osobiste niezadowolenie, i dążyć jedynie do tego, by w przeddzień wyborów nie dać naszym przeciwnikom żadnego atutu w rękę, którymy mogli nas zwalczać w akcji wyborczej.

Apelujemy więc po raz ostatni do rozsądku odpowiedzialnych czynników. Niech staną po nad personalnymi niezadowolzeniami. Niech w dniu obecnym, gdy politycznie musimy zwartymi szeregami stawić do kampanji wyborczej dążyć nam w rękę atuty praworządności i poszanowanie ustaw, o których mówił wojewoda Kościalkowski na konferencji prasowej, zaś przeciwników naszych tym samym, pozostawiając z fraze-

sami zarzutów, po za na wiąsem rzeczywistości.

Nie chcemy już więcej wracać do tego tematu. Są to nasze ostatnie słowa w tej tak przykrej sprawie, konieczności pacyfikacji i konsolidacji stosunków w społeczeństwie grodzieńskim, które w swej większości zawsze opowiadało się przy ideologii marszałka Piłsudskiego i tylko dzięki niefortunnym posunięciom niewyrobionych czynników zeszło na manowce.

Wierzymy silnie, że stosunki te zmienią się wkrótce, jak tylko ludność będzie mogła uwierzyć że nie dzieje się obecnie za rządów p.

Kościalkowskiego nic, co było by sprzecznym z słowami i przyrzeczeniami wyrażonymi przez wysokiego urzędnika Rzeczypospolitej.

Albowiem, Grodno można zawsze ująć serdecznie i prawym stosunkiem do jego autochtonów, i wtedy wierzymy że dzisiejsi nasi antagoniści mogą zamienić się na naszych zwolenników.

Gdyby znalazł się w tej chwili człowiek, któryby zechciał i umiał szarmonizować nasz obóz, oddałby sprawie nieocenioną przysługę.

Może więc ktoś zdobyłby się tę odwagę?

Młodzież polska w Kownie

Przed dwoma dniami zakończył w Kownie obrady IV zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy. W zjeździe wzięło udział przeszło 150 osób. Zjazd pomędzy innymi jednomyślnie powziął następującą rezolucję:

IV zjazd Polskiej Młodzieży Akademickiej Litwy stwierdza:

1) że wszelkie wysiłki społeczeństwa polskiego w Litwie w celu zachowania młodemu pokoleniu oblicza narodowego na normalnej drodze, przewidzianej przez ustawodawstwo, zostało prawie zupełnie uniemożliwione.

2) że z powyższej racji grozi nam rychłe i niechybne wynarodowienie.

3) że walka o najdroższy skarb, jakim jest nasz język i świadomość narodowa, przejść winna przykładem smutnych lat przed-

wojennych na teren rodziny i życia prywatnego.

IV zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy uchwała: uznać za naczelny obowiązek całej uczącej się młodzieży polskiej czynne szerzenie w swem otoczeniu polskiej nauki czytania i pisanie oraz wiadomości z historii narodowej i ojczystej — i rzuci hasło:

Niech każdy z nas nauczy choć jedno dziecko polskie po polsku,

IV zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy, stwierdzając iż prasa i książka jest potężnym środkiem walki o utrzymanie narodowego stanu posiadania, gorąco wzywa i zobowiązuje koleżanki i kolegów do szerzenia polskiego słowa drukowanego wśród szerokiej warstwy ludności polskiej kraju.

Opozycja szykuje strajk w Łodzi

(Telefonem od własnego korespon.)

WARSZAWA. Z Łodzi donoszą: wykorzystując zaznaczającą się od kilku tygodni poprawę sytuacji w łódzkim przemyśle włókienniczym, związki zawodowe robotników przemysłu włókienniczego, pozostające pod wpływem stronnictw opozycyjnych, usiłują wywołać strajk, licząc na to, że robotnicy, którzy przeważnie pracowali w ciągu sześciu dni w tygodniu, posiadają już pewne zapasy gotówki, pozwalające im przetrwać okres strajku.

W ostatnich dniach do wzmocnienia agitacji strajkowej niemało przyczyniło się również wkroczenie w okres przedwyborczy.

Przed kilku dniami powziął uchwałę o wywołaniu strajku w Łodzi Związek Zawodowy, pozostający pod wpływem P. P. S. C. K. W., a w ub. czwartek taką samą uchwałę powziął zgromadzenie delegatów fabrycznych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, w którym stanowisko kierownicze zajmują działacze NPR. prawnicy.

Ustalenie terminu strajku ma nastąpić w ciągu trzech najbliższych dni.

Pan Prezydent wśród robotników łódzkich

(Telefonem od własnego korespondenta)

WARSZAWA. Dziś, w niedzielę Pan Prezydent Rzplitej uda się samochodem ze Spały do Łodzi, by zaszczycić swą obecnością wielkie święto robotnicze klubów sportowych. Program pobytu Głowy państwa w Łodzi przewiduje obecność Jego na wielkich zawodach sportowych młodzieży robotniczej oraz raut dla sportowców robotników.

Podoficerowie bronić będą ziemi polskiej do ostatniej kropli krwi

BYDGOSZCZ. PAT. Podoficerowie rezerwy w okręgu Inowrocławskim na odbytem w dniu wczorajszym zebraniu, zwołanem w celu zajęcia stanowiska w sprawie ostatnich wystąpień uchwalili rezolucję, stwierdzającą, iż ostatnia mowa przedstawiciela Niemiec min. Treviranusa godzi zupełnie wyraźnie w całość i suwerenność Rzeczypospolitej i że wobec tego podoficerowie rezerwy Kujawskiego Koła stwierdzają na znak żywego protestu, że żadnego skrawka ziemi polskiej nie oddadzą bez krwi rozlewu i że polskiej macierzy bronić będą do ostatniej kropli krwi, gdy tego zajdzie potrzeba.

MOBILIZACJA WYBORCZA

Na froncie ogólnym

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do panów ministrów Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Komunikacji, Poczty i Telegrafów oraz Sprawiedliwości o wydanie podległym im władzom rozporządzenia, aby urzędnikom resortowym nie czynili przeszkód przy przyjęciu zaproponowanych im ze strony władz powiatowych, administracyjnych i ogólnych stanowisk członków komisji wyborczych, sekretarzy, względnie instruktorów nadzorujących gminy przy sporządzaniu spisów wyborczych, a to z powodu braku odpowiedniej ilości kwalifikowanych kandydatów z poza grona tych osób.

Jak wykazało doświadczenie przy ubiegłych wyborach do ciał ustawodawczych techniczne przeprowadzenie wyborów pociąga dla państwa koszt około 2 i pół miljonów zł. Sumę tę pochłania druk formularzy wyborczych, djetety zwracane członkom komisji wyborczych za utracony zarobek dzienny, koszt podróży i t. d.

Tegoroczny budżet państwa wobec niespodzewanego rozpięcia wyborów, nie przewidział żadnych funduszy na ten cel. Dla pokrycia kosztów wyborczych zajdzie konieczność zgłoszenia wniosku o przyznanie kredytów dodatkowych.

W drugiej połowie b. m. wydany zostanie cały szereg zarządzeń dla organów bezpieczeństwa, celem zapewnienia spokojnego przebiegu wyborów. M. in. wydane mają być zarządzenia o ochronie miejsc urzędowania okręgowych i obwodowych komisji wyborczych, zakaz zdzierania plakatów i odezwy i t. p.

Przedstawiciel agencji Press zwrócił się do prezesa Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast, p. Józefa Stypińskiego, z prośbą o informacje na temat planów wyborczych Zjednoczenia.

Na pytanie, czy główny komitet wyborczy Zjednoczenia przystąpił już do pracy i ustalił swoje hasła wyborcze, p. prezes Stypiński oświadczył:

— Komitet nasz nie tylko już zorganizował się, ale przystąpił zaraz do pracy. Są to narazie wysiłki czysto organizacyjne, polegające na równoczesnym montowaniu centrali wyborczej w Warszawie i na poszczególnych terenach. Muszę dodać, że spotkaliśmy się z dużym oddźwiękiem na prowincji.

— Hasła wyborcze? — Są one dla nas zupełnie proste i jasne. Oredzie p. Prezydenta przyjęliśmy z żywym zadowoleniem, jako grupę, która stale i z pełną świadomością pracowała dla reformy ustroju. Jednocześnie w akcji naszej mamy pełny wyraz temu naszemu głębokiemu przeświadczeniu, że współpraca ze społeczeń-

stwem musi być zawsze główną troską rządzących, jak i każdego uczciwego i realnego polityka.

— Wynika z tego, że Zjednoczenie poza hasłem reformy ustroju położy duży nacisk na problemy społeczne, na wciągnięcie do pracy wyborczej szerokich warstw obywateli?

— ...i to obywatele zorganizowanych — wtrąca p. Stypiński — w związkach zawodowych, gospodarczych i organizacjach społecznych, albowiem my, jako Zjednoczenie, traktujemy parlament jako wyraz społeczeństwa, a nie tylko jako teren doświadczalny dla zawodowych polityków.

Podawaliśmy już przedstawicieli delegowanych do państwowej komisji wyborczej przez Wyzwolenie i P.P.S.; obecnie i Stronnictwo Narodowe wyznaczyło już swoich przedstawicieli, a mianowicie pp. adwokatów Sawickiego i na zastępcę Bolesława Białawskiego.

Obrady rady naczelnej Chrześc. Demokracji zakończyły się pozostawieniem ostatecznej decyzji co do przystąpienia do bloku wyborczego Centrolewu wydziałowi wykonawczemu stronnictwa, pod warunkiem uzgodnienia programu wyborczego. O ileby uzgodnienie takie nie nastąpiło, Chrz. Dem. pójdzie do wyborów oddzielnie. Rozmowy przedstawicieli wydziału wykonawczego z przywódcami Centrolewu były prowadzone w ciągu dnia wczorajszego rezultatu jeszcze nie osiągnięto.

Na naszym odcinku

P. wojewoda Zyndram Kościalkowski w dniu wczorajszym zamianował członkiem okręgowej

Z dniem 1 września 1930 roku na podstawie aktu rejentalnego,

Zakłady drukarskie Braci A. i A. Łapin w Grodnie ul. Jagiellońska 46

zostały wydzierżawione przez p. Józefa Bursztyna i prowadzone będą pod firmą

Zakłady Drukarskie B^{cia} A. i A. Łapin dzierżawca Józef Bursztyn

Wszelkie zlecenia na druki nakładowe przyjmuje Drukarnia przy ul. Jagiellońskiej № 46, tel. 15, oraz biuro drukarni przy ul. Pocztowej № 13 w Administracji „Przeglądu Kresowego”.

komisji wyborczej p. rejeta Piotra Choynowskiego, zastępcą p. mecenasa Rafała Lobmana.

Na posiedzeniu magistratu omawiano kandydatury 2-ch delegatów do komisji okręgowej, którzy to kandydaci mają być przedstawieni Radzie Miejskiej do zatwierdzenia. Większość magistratu wypowiedziała się za p. Korzeniowskim dyrektorem Kasy Chorych, mniejszość zaś wysuwała p. adw. Horbaczewskiego. W ostatecznym wyniku przedstawieni będą Radzie Miejskiej do wyboru pp. Korzeniowski, Szulkies i Horbaczewski, a na zastępców pp. prof. Budzanowski i Badylkies.

Pokazy przemysłu ludowego w powiecie i wystawa w Grodnie

Two Popierania Przemysłu Ludowego w Grodnie urządziła w powiecie pokazy sztuki i przemysłu ludowego: 11-go września w Marcinkaicach, 14-go w Hubince, 20-go w Żydombi: 2-go października w Krynkach.

Z pokazów w Kwasówce: Dębnie wyróżnione eksponaty zostały wysłane do Wilna na II Targi Północne i Wystawę Sztuki Przemysłu Ludowego. Po zamknięciu Targów Two zamierza urządzić Powiatową Wystawę w Grodnie w d. 12—14 października r. b.

Będzie to pierwszy pokaz samodzielnego tkactwa ludowego, opartego na tradycji, oraz haftarstwa, koronkownictwa, rzeźby i innych wytworów.

Po zamknięciu Wystawy jest projektowane urządzenie stałego bazaru na wzór wileńskiego, który doskonale prosperuje ku chwale przemysłu krajowego—ludowego.

Walne zebranie Koła Przyjaciół Akademika

W nadchodzący wtorek o godz. 8 wiecz. w lokalu Polskiej Macierzy Szkolnej odbędzie się walne zebranie Koła. Zebranie ma na celu nawiązanie ściślejszego kontaktu między społeczeństwem a młodzieżą akademicką i wybór nowego zarządu.

Z Ogrodu Zoologicznego

Komitet Ogrodu Przyrodniczego przeniósł już ptaki i częściowo zwierzęta na t. zw. „Trek” przy ul. Stanisławowskiej. Pozostał w ogrodzie miejskim bobr oraz nowonabyta wydra.

Przeniesienie bobra jest uzależnione od odpowiedniego urządzenia stoiska z basenem, co pociągnęłoby bardzo znaczne koszty. Mając na względzie wartość czarnego bobra jako wyjątkowego okazu w polskich zoologach, należy spodziewać się, że społeczeństwo przyjdzie z pomocą, T-wu Miłośników Przyrody.

Grodno winno należytą opieką otoczyć najcenniejszy okaz fauny krajowej

W najbliższym czasie ma od-

być się walne zgromadzenie T-wa Miłośników, Przyrody, połączone z referatami.

Prof. inż. J. Kochanowski złoży sprawozdanie z rewelacyjnych od kryć żeremi bobrowych nad Niemnem w okolicach Dubna, gdzie zostały znalezione tamy i t. zw. domki bobrowe.

Odnowienie dawnego refektarza w b. klasztorze P. P. Bernardynek

Staraniem p. dyr. J. Biegańskiego i z udziałem p.p. inż. St. Grochowskiego i J. Jodkowskiego dawny refektarz P. P. Bernardynek, pochodzący z 1621 r. w najbliższych dniach zostanie odnowiony.

Jest to sala ze sklepieniami, opartymi na jednym słupie. Przybędzie Grodnu jeszcze jedna zabytkowa sala i atrakcja dla zwiedzających prastary gród nadnieński.

Ze Związku Właścicieli Nieruchomości

Zarząd Związku na posiedzeniu swem postanowił wysłać delegację do inspektora podatkowego w składzie pp. mec. Zadaja, adw. Epsztajnównę i radnego Cłiwilewskiego w sprawie powołania rzeczoznawców przy określeniu podatku dochodowego od nieruchomości. Delegacja uda się do pana inspektora w dniu jutrzejszym.

Wynik konkursu na balkony

W dniu wczorajszym komisja artystyczna wyłoniona dla przyznania nagrody za najpiękniej udekorowane balkony, przyznała pierwszą nagrodę za dekorację balkonów w domu Nr. 11 przy ul. Zamkowej.

Szkoła powszechna dla dzieci wyznania mojżeszowego

Szkoła powszechna Nr. 5 przeznaczona dla dzieci wyznania mojżeszowego i będąca zaledwie drugi rok pod kierownictwem p. Badylkiesia cieszy się dużym zaufaniem rodziców, czego dowodem, że w roku ubiegłym do

wymienionej szkoły uczęszczało 214 uczniów, w roku zaś bieżącym uczęszcza 470. Wobec tego szkoła musiała być znacznie rozszerzona i filia tej szkoły mieści się przy ul. Wróblewskiego Nr. 5. Językiem wykładowym w szkole tej jest język polski.

Echo defraudacji w Magistracie

W związku z dokonaną swego czasu defraudacją przez Kulikę, magistrat wystosował do wszystkich właścicieli nieruchomości wezwanie z żądaniem zapłacenia zaległych rachunków za wodę za ostatnie 3 lata. Magistrat czyni to ze względu na konieczność ustalenia przywłaszczonej przez Kulikę sum. Właściciele nieruchomości w sprawie tej powołali komisję prawniczą z pp. mec. Zadaja, Makala i Epsztajnówny, która to komisja zbada tę sprawę z punktu widzenia prawnego.

Scena, estrada i ekran

Dziś wieczorem w teatrze miejskim powtórzenie wczorajszego przedstawienia inauguracyjnego, Lilla Weneda—Słowackiego.

Z OKOLICY Napad szaulisów na strażnicę K. O. P.

Onegdaj na pograniczu litewskim koło wsi Ludwinów grupa pijanych szaulisów z 4 strażnikami litewskimi wdarła się na teren Polski i zniszczyła kilka wiech granicznych.

Szaulisi wraz ze strażnikami podszli do strażnicy K. O. P. i ostrzeliwali ją ogniem karabinowym. Patrol naszych żołnierzy usiłował bandę zatrzymać. Litwini odpowiedzieli ogniem karabinowym. Wywiązała się obustronna strzelanina, w czasie której jeden z żołnierzy K. O. P. został ranny w rękę.

Po przybyciu pomocy, napad litwinów na terytorjum polskie został odparty.

Wybory do Rady Miejskiej w Wilnie.

W związku z decyzją w sprawie rozwiązania Sejmu, w kołach magistratu istnieje przekonanie, że rozporządzenie, rozwiązujące obecną Radę Miejską m. Wilna, ogłoszone zostanie dopiero po ukonstytuowaniu się nowego sejmu i że wybory do Rady Miejskiej odbędą się prawdopodobnie w marcu 1931 r.

Rutynowany pedagog akademik

udziela lekcji. Specjalność: MATEMATYKA i ŁACINA. Wiadomość: Biuro Zakhejma ul. Skarbowa 14/3.

WYKWINTNY MANICURE

tylko 1 zł. Przyjście od 5 do 7 wieczór wejście przez sklep „POLOT” ul. Pocztowa Nr 6.

NOWINY DNIA

OGÓLNE

Udział Polski w Międzynar. Banku Reparacyjnym

Zgodnie z uchwałą Rady Banku Polskiego, przekazał Bank już pierwszą ratę wpłaty Polski na poczet udziałów w Międzynarodowym Banku Reparacyjnym w Bazylei.

Rata ta wynosi 4 miliony 300 tysięcy zł. Ogółem Polska przekazuje Bankowi Międzynarodowemu 10 milionów franków szwajcarskich (ponad 17 milionów złotych).

Prawo odraczania daniny leśnej

Ukazało się rozporządzenie ministra robót publicznych, wydane w porozumieniu z ministrami skarbu, rolnictwa, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości w sprawie poboru daniny leśnej na cele odbudowy kraju.

W myśl tego rozporządzenia w przypadkach godnych uwzględnienia może minister robót publicznych na wniosek wojewódzkiej władzy administracyjnej udzielać do dnia 31 grudnia 1932 r. zwłoki w zapłacie daniny leśnej, wymierzonej w ekwiwalencie gotówkowym, z zastrzeżeniem opłaenia odsetek w wysokości 1 proc. za odroczenie za każdy miesiąc.

Od października 100-procentowe komorne

Kończący się we wrześniu kwartał jest ostatnim, w którym lokatorzy zajmujący jedno i dwu izbowe mieszkania korzystają ze zniżonych opłat w myśl artykułu 5-go ustawy o ochronie lokatorów. Opłaty te, wynoszące w drugim kwartale roku bieżącego 91 procent z dniem 1-go lipca wzrosły o 6 procent tak, że, do dnia 1-go października wynosić będzie 97 procent komornego podstawowego to jest płaconego w czerwcu 1914 r. Po tym terminie komorne osiąga wysokość płaconego w czerwcu 1914 roku. Skala przerachowania jest następująca: 100 rubli — 260 złotych, 100 marek — 123 złote i 100 koron — 105 złotych. Z chwilą kiedy komorne dojdzie do 100 procent przedwojennego żadne inne opłaty z utrzymaniem domów związane nie obowiązują już lokatorów.

Z GRODNA Posiedzenie Rady Miejskiej

W poniedziałek, o godz. 8 wieczorem odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej z jednym tylko punktem porządku dziennego, a mianowicie wybór 2-ch członków i 2-ch zastępców okręgowej komisji wyborczej dla wyborów do Sejmu i Senatu.

Akcja sabotażystów ukraińskich

Od kilku tygodni cała Wschodnia Małopolska jest widowiskiem niesłychanej orgii terrorystycznej ze strony bojówek Ukraińskiej Organizacji Wojskowej. Niema prawie dnia, by nie płonęły podpalone zbrodnictwem ręką sterty zboża, folwarki, by nie wykrywano zamachów na pociągi, lub nie ujawniano złośliwego przerywania komunikacji telefonicznej i telegraficznej. Ukraińska Organizacja Wojskowa nie jest wyrazem istotnych tendencji, nurtujących w ukraińskim społeczeństwie, lecz została ona stworzona przez jednostki pozostające na usługach wywiadu niemieckiego i przez wywiad ten inspirowane. Po upadku Austrii, która dzięki krótkowzrocznej polityce endenckiej w Małopolsce, wygrywała z dużym powodzeniem rozbieżności polsko-ukraińskie, doprowadzając w rezultacie do krwawych walk o Lwów, rolę jej przejęły Niemcy, przygotowując do siebie w Berlinie wybitniejszych wojskowych działaczy ukraińskich z głośnym Konovalcem na czele.

W chwili, kiedy Berlin zaczął prowadzić aktywną politykę mniejszościową, aby przez nią rozsadzać spójność sąsiednich państw, a szczególnie Polski, wojskowa emigracja ukraińska w Berlinie użyta została do dywersyjnej roboty na terenie Małopolski Wschodniej. Zamach na Targi Wschodnie przed kilku laty, — acz poprzedzony został całym szeregiem drobnych aktów sabotażowych, był zapoczątkowaniem na wielką skalę zakrojonej akcji sabotażowej, która na terenie międzynarodowym, miała przypominać światu, że Polska nie jest prężnym organizmem, na którym można by bazować polityczne i gospodarcze pewniki. Był to okres, kiedy organizacja kongresów mniejszościowych, odbywających się w Genewie, mogła się wyróżnić z niemieckich macek organizacyjnych, a równocześnie okres, kiedy Niemcy przygotowali na terenie genewskim akcję do wystąpienia przeciwko naszym granicom wschodnim. Od tego czasu minęło sporo czasu a na horyzoncie wschodnio-małopolskim mieliśmy względnie ciszę.

— I dopiero, gdy Niemcy po uzyskaniu ewakuacji Nadrenji wszczęli akcję przeciwko naszym granicom, rozpoczęła się batalia sabotażystów ukraińskich, których ostatnim dziełem było onegdajsze usiłowanie podpalenia Targów Wschodnich.

Jak wynika z zeznań aresztowanych sabotażystów, za każde podpalenie względnie inny akt sabotażu otrzymywali oni po 25—60 złotych w zależności od wagi, jaką dokonany zbrodnictw czyn przedstawiał. Równocześnie śledztwo ustaliło, że materiały wybuchowe pochodzą ze źródeł niemieckich. Również aresztowani mieli zeznać, że dyrektywy idą z Berlina. Stamtąd też niewątpliwie płyną te judaszowe srebrniki, któremi się opłaca ukraińskich uczniów gimnazjalnych za podpalenie sterty zboża, lub ułożenie na szynach kolejowych kamieni dla spowodowania katastrofy.

Nowomianowany wojewoda lwowski p. Nakoniecznikoff Klukowski, objawszy to ogromnie odpowiedzialne stanowisko, wziął się bardzo energicznie do likwidacji akcji terrorystycznej bojówek U. O. W., która dała już

pewne pozytywne rezultaty. Cały bowiem szereg terrorystów znalazł się pod kluczem. Onegdajszy jednak wypadek z podpaleniem boiska klubu sportowego „Czarnych”, aby w ten sposób przerzucić pożar na obiekty Targów Wschodnich, jest ostrzeżeniem, że inspirowana przez Berlin akcja terrorystyczna trwa nadal i że dotychczas nie dodarto do jej źródła, co nie pozwala w tym kierunku parzyć zbyt optymistycznie już na najbliższą przyszłość. Można jednak być pewnym, że wcześniej czy później akcja ta zostanie zlikwidowana. Tam bowiem, gdzie działa tylko pieniądź, a ideowość i poświęcenie w minimalnym tylko stopniu, moment załamania nastąpić musi. Społeczeństwo polskie nie powinno zatem zdradzać szczególnego zdenerwowania i nie dawać się unosić pierwszemu impulsowi, który nieprzemysłany, może przyczynić więcej zła, niż nawet zupełna bezczynność. Z akcją terrorystów ukraińskich dają sobie radę same władze, które, jak to stwierdził w wywiadzie udzielonym przed tygodniem prasie lwowskiej nacelnik Wydziału Narodowościowego p. Suchenek, działają sprężyście i bez zarzutu stojąc na wysokości zadania.

ZE ŚWIATA „Wieczernik Pański” w rękach chrześcijan

W Jerozolimie na górze Sion znajduje się meczet Nobi Daont, który według starej tradycji chrześcijańskiej stoi w miejscu, gdzie Chrystus spożywał Ostatnią Wieczerzę. Miejsce to od bardzo dawna było przedmiotem sporu między ludnością różnych wyznań gdyż prócz chrześcijan i muzułmanów, pretensję do niego zgłaszali również żydzi, uważając je według tradycji za miejsce grobu Dawida. Spór ten będzie prawdopodobnie w niedługim czasie zakończony, gdyż kościół katolicki traktuje obecnie z miejscowymi mahometańskimi władzami duchownymi o kupno meczetu i przyległych terenów za cenę 4 i pół milionów dolarów. Funduszy na ten cel mają dostarczyć katolicy amerykańscy.

Zagadkowe zniknięcie dyrektora kopalni sowieckiej z pieniędzmi

Z Mińska nadeszła wiadomość o zagadkowym zniknięciu pomiędzy Mińskiem a granicą polską generalnego dyrektora kopalni złota na Uralu, Michała Dubowika z żoną. Dubowikowie wyjechali z Mińska z zamiarem udania się do Berlina. Wzięli oni ze sobą 50.000 dolarów, oraz papiery wartościowe, które miały być wręczone w poselstwie sowieckim w Berlinie. W pobliżu granicy polskiej w tajemniczy sposób małżonkowie zginęli.

Istnieje przypuszczenie, że padli oni ofiarą napadu ze strony strażników sowieckich, którzy ich obrabowali. Według innych wersji, Dubowikowie aresztowani zostali przez urzędników czrezwyczałki i osadzeni w więzieniu w Mińsku.

1800 kobiet zginęło bez śladu

Na jednym z przedmieść pańskich znaleziono niedawno zwłoki poćwiartowanej kobiety, której tożsamość nie udało się dotąd ustalić. Śledztwo napotyka na wielkie trudności. Policja, która zwróciła się do władz bezpieczeństwa o sporządzenie spisów kobiet, które w ostatnim

czasie zginęły jest w wielkim kłopotcie. Jak donoszą dzienniki w ostatnim roku zginęło bez śladu około 1800 kobiet. Wobec tak wielkiego materiału często oparłego na poszlakach ustalenie tożsamości zamordowanej kobiety napotyka na wielkie trudności.

W chińskim kotie.

Trwająca od 20 lat wojna domowa w Chinach staje się już coraz bardziej zjawiskiem permanentnym. Żołnierze, walczący w szeregach wrogich armij, wszyscy niemal urodzili się i zostali wychowani na wojnie domowej. Nie dziw więc przeto, że walki wewnętrzne trwają w Chinach nieustannie, a karabiny w owym dziwnym kraju „same strzelają”.

Zwycięska armia rządu rewolucyjnego Kuomintangu po opanowaniu Szanghaju, Nankinu i Pekinu, oraz po zawarciu układu pokojowego z „władzą” Mandżurji, synem dyktatorskiego kacyka Czang-Tso-Lina, dokonała przed dwoma laty wielkiego dzieła zjednoczenia chińskiej republiki. Cywilni politycy Kuomintangu zastąpili dotychczasowych wojskowych gubernatorów, zarówno sprzymierzonych, jak i nieprzyjacielskich generałów pozbawiono władzy. W niektórych wypadkach, gdy powstała groźba nowego przelewu krwi, generałów tych prosto „okupowano” przy pomocy ogromnych sum pieniędzy. Kraj cały został podzielony na prowincje i okręgi, stolicę przeniesiono z Pekinu do Nankinu, stłumiono ruch komunistyczny, skład reprezentacji Kuomintangu został rozszerzony przez udział umiarkowanych grup kupieckich ze zdobytej „północy”, z rządami cudzoziemskimi zawarto szereg układów polityczno-handlowych. Zdawało się, że wojna domowa została już zakończona, i Chiny wступują wreszcie na drogę normalnego rozwoju.

Fakty obecne, zaprzeczyły tym przypuszczeniom. Olbrzymia połać kuli ziemskiej, zamieszkała przez piątą część ludności świata, nadal znajduje się w ogniu walk wewnętrznych. Zmarły przewodca chińskich rewolucjonistów, twórca Kuomintangu, republikanin i demokrat, dr. Sun-Jat-Sen, czczony dziś w Chinach, w swych teoretycznych rozważaniach o chińskiej rewolucji, przewidywał trzy stadia jej rozwoju: pierwszy okres ma obejmować zjednoczenie ziem chińskich na drodze militarnej; drugi — przejściowy okres zementowania Chin pod „polityczną opieką” (a raczej dyktaturą) Kuomintangu; trzecie wreszcie stadium miało być okresem rozwoju instytucji parlamentarnych i demokratycznych.

Gdy przed dwoma laty pod naciskiem armji Czang-Kai-Szeka i wskutek wzmoczonego ruchu rewolucyjnego padł Szanghaj, a wkrótce po tem i monarchistyczny Pekin, politycy Kuomintangu przypuszczali, że pierwsze stadium chińskiej rewolucji zostało zakończone. Po okresie zbrojnego zjednoczenia Chin pod wielobarwnym sztandarem Republiki miał nastąpić okres twórczy pracy pokojowej. Na przeszłość temu stanęły jednak ambicje poszczególnych „generałów”, stanowiących osobliwy twór permanentnej wojny domowej, oraz bandytyzm, uprawiany przez ogromne rzesze ludności, oderwanej wielo-

letnimi walkami od swych wartości pracy.

Nankiński rząd Kuomintangu, znalazł się nagle pomiędzy dwoma wrogimi obozami. Na północy, w okręgu pekińskim i w okolicach Tsien-Tsinu, powstałi przeciw centralnemu rządowi generałowie rebeljanci Jen-Hsi-Szian i słynny „chrześcijański” generał Feng-Ju-Hsiang. Paradoksalnym jest zjawiskiem, jakkolwiek normalnym w chińskich stosunkach, że dumwirat obutych monarchistycznych wodzów poparty został przez radykalnego polityka Kuomintangu Wang-Czing-Weja, który w ten sposób pragnie zwałczyć „reakcyjną dyktaturę” Czang-Kai-Szeka w Nankinie. Jednocześnie w prowincjach południowych zaczęły gromadzić się zastępy bandytów, żerujących na słabości władz lokalnych, na wojnie domowej, rabujących i „konfiskujących” wszystko, co wpadnie w ich ręce, poczynając od zasobnych magazynów towarowych, kończąc na skromnej odzieży wyrobnika. Ci, jak szarańcza, „wyprzatają” okupowane tereny do cna. Występują oni pod mianem „czerwonych”, a cała ich „rewolucyjność” polega właśnie na konfiskacie wszelkiego mienia na rzecz najmniejszej armji.

W specyficznych warunkach wojny domowej chińskiej walka toczy się nietyle o tereny i zni-

szczenie sił przeciwnika, ile o zdobycie bogatych miast. Gdy pod bronią jest około 2 milionów wszelakiego żołnierza najemnego, większą i silniejszą armję wystawi ta tylko grupa, która posiadać będzie znaczniejsze zasoby pieniężne. To też Czang-Kai-Szek wystąpił przede wszystkim przeciw północnym rebeliantom, którzy opanowali urząd celny w Tsien-Tsine, stanowiące największe źródło dochodów rządu nankińskiego. Póki jeszcze toczą się walki na północy o „worki ze złotem”, „czerwona armja” południa (w jakim stosunku pozostaje ona do Moskwy, nie jest jeszcze rzeczą wyjaśnioną) opanowała miasto Czang-Sza i poważnie zagrażała centrum handlowemu Hankou. Opanowanie przez „czerwonych” chociażby niewielkiego odcinka potężnej artylerji handlowej i komunikacyjnej — rzeki Jang-Tse grozi nową klęską gospodarczą młodej chińskiej republice.

Rząd nankiński walcząc przeciwto musi obecnie na 2-ch frontach. Jakim będzie wynik walk dla Kuomintangu, trudno jest narazie przewidzieć. W każdym bądź razie władze cywilne Nankinu nie są obecnie w stanie rządzić całym krajem. Zamierzona centralizacja zarządu politycznego, wprowadzona z wielkim trudem na gruzach Imperjum Żółtego Smoka, obróciła się w niwecz. Dziś już nietylko Mongolia i Tybet, lecz Mandżurja, połacie południowe i środkowe wypowiadają posłuszeństwo nankińskiemu rządowi centralnemu. Pierwszy okres rewolucji, według określenia Sun-Jat-Sena, widocznie nie został jeszcze zakończony. Zbrojne „zbieranie ziem chińskich” pod sztandarem republiki została przez Czang-Kai-Szeka znówiona. Czy uda mu się to?

L. H.

„POLOT” GRODNO, ul. Pocztowa 6.

ARTYKUŁY SZKOLNE i KANCELARYJNE,

MATERJAŁY PIŚMIENNE,

SPRZĘT SPORTOWY,

KSIĄŻKI PO CENACH ZNIŻONYCH.

NAJ - WIĘKSZY WYBÓR.
- WYŻSZA JAKOŚĆ.
- NIŻSZE CENY.

TELEGRAM

Adres:

Do młodzieży szkolnej i ogółu rodziców
w GRODNI.

ROZUMNA OSZCZĘDNOŚĆ

Przy nabywaniu po cenach wydawniczych warszawskich podręczników szkolnych i materiałów piśmiennych w księgarni **E. IBERSKIEGO** w Grodnie ul. Dominikańska 31 tel. 91, rodzice zaoszczędzą sporo grosza dla swych dzieci.

Tylko w księgarni **E. IBERSKIEGO** nabywacie wszystkie przedmioty szkolne na najdogodniejszych warunkach.

UWAGA!

Młodzież szkolna nabywająca u mnie materiały piśmienne otrzymuje zupełnie bezpłatnie: „Mój dziennik” do zapisywania lekcji, lub „Przyjaciel szkolny”.
O książkach obowiązkowych we wszystkich szkołach i gimnazjach udzielamy informacji bezpłatnie.
Kupuj i sprzedaj podręczniki używane.

UWAGA!

TELEGRAMY

Groźna współpraca Niemców z Sowietami

LONDYN. PAT. „Daily Mail“ ogłasza rewelacyjne dane o współpracy wojskowej Niemiec z Sowietami. W Woroneżu fabryka samolotów kieruje 6 eks-oficerów Reichswehry. Wszechzwiązkowy Instytut Napowietrzny zatrudnia 12-tu niemieckich ekspertów. Według raportu Rewolucyjnej Rady Wojennej produkcja samolotów wynosi 60 miesięcznie, z których tylko 34 otrzymuje Z.S.R.R., zaś przeznaczanie 26 jest „tajemnicą“. Z ośmiu statków napowietrznych, 4 bierze czerwona armja, 2 Ossoawiochim, a więc dokąd zostają skierowane dwa pozostałe? W Z. S. R. R. istnieje 64 fabryki chemiczne, produkujące gazy trujące; każda fabryka posiada conajmniej 5 ekspertów z b. armji niemieckiej.

Sieć szpiegowska w bułgarskim sztabie generalnym

SOFJA. W związku ze samobójstwem pułkownika bułgarskiego sztabu gen. Marjopolisa wychodzi na jaw, że płk. Marjopolis stał na czele szeroko rozgałęzionej szajki szpiegowskiej, działającej na rzecz Jugosławii. W czasie dochodzeń policja aresztowała 8 wyższych urzędników dyrekcji policji w Sofji i spodziewane są jeszcze dalsze sensacyjne aresztowania. W aferę tą ma być włączony również zastępca szefa policji w Sofji Ninov. Okazało się, że działalność szajki datuje się już od przeszło 2 lat.

Żniwo śmierci orkanu w San Domingo

NOWY JORK. Liczba ofiar żywiołowej katastrofy w San Domingo wynosi według ostatnich obliczeń 1000 zabitych i 2500 rannych; 4700 domów legło w gruzach, a 200 zostało uszkodzonych; 2900 osób zostało bez dachu nad głową.

Morze ognia nad Londynem

LONDYN. W dzielnicy portowej Wapping wybuchł pożar magazynu zawierającego wielkie zapasy kakao i korzeni. Robotnicy zatrudnieni w magazynie mogli na czas opuścić ten budynek, ale o uratowaniu zapasów, wartości 1/4 miliona funtów szterlingów (z górą 10 milionów złotych) nie można było myśleć, aczkolwiek 25 pomp bezustannie ogromne masy wody w płomień wlewały.

Po trzech godzinach budynek się zapadł, a olbrzymie płomienie ogarnęły jeszcze większy spichlerz z zapasami wosku i żywicy, który w ciągu jednego kwadransa cały poczał płonąć.

Położenie stało się tak groźne, iż musiano zarządzić opróżnienie sąsiednich domów i spichlerzy. W obecnej chwili 70 wozów straży pożarnej jest zajętych walką z pożarem a płomienie buchające na setki metrów w górę oświetlają cały Londyn. Pożar ten należy uważać za największy, jaki wybuchł w ostatnich latach w metropolii Anglii.

TO I OWO

Niezwykła operacja

W klinice chirurgicznej w Grazu znany chirurg austriacki dr. Stocker dokonał przed paru dniami operacji, którą dotychczas uważano w świecie lekarskim za prawie niemożliwą. Do szpitala przywieziono mianowicie w stanie beznadziejnym młodego samobójcę, niejakiego Jena Fourche, z kulą tkwiącą w sercu. Ponieważ samobójca dawał jeszcze oznaki życia, dr. Stocker odważył się na wyjęcie kuli zapomocą sondy, poczem dokonał w odpowiedni sposób równie odważnego zabiegu zeszczenia mięśnia sercowego, zastępując następnie ubytek krwi u operowanego transfuzją krwi jednego z asystentów. Operacja, którą uważano jedynie za eksperyment zgóry skazany na niepowodzenie, udała się całkowicie i Fourche przychodzi zupełnie normalnie do zdrowia.

Rozwody w Sowietach

Według danych urzędu statystycznego Unji Sowieckiej na 1000 małżeństw osób w wieku 18 do 19 lat przypada 200 rozwodów, a 160 rozwodów na 1000

małżeństw zawartych przez osoby w wieku lat 16—17. Najmniej rozwodów przypada na osoby liczące ponad 30 lat. Związki bezbożników stwierdzają, że pomimo intensywnej propagandy antyreligijnej 80% małżeństw, szczególnie wśród chłopów, zawieranych zostaje według rytuału kościelnego. Oficjalny zaś organ „Komsomolu“ podaje, że nawet czynni członkowie Komsomolu po urzędowym zarejestrowaniu biorą ślub w cerkwi. Dlatego też Centralny Związek wzywa wszystkie związki młodzieży, by podawały nazwiska tych komsomolców, którzy wzięli ślub kościelny, ażeby postawić ich pod pręgierz, jako zdrajców ideologii komunistycznej.

Hocki-Klocki

— Wiesz, zamówiłem na nasze srebrne wesele, które przypada w przyszłym miesiącu, kosz szampa. — A jeśli ktoś z nas w międzyczasie umrze? — No, to szampa wypijemy przy innej sposobności.

Żołnierze skarżą się dowódcy,

PRZEDSIĘBIORSTWO WIERTNICZE St. Ostałowski w Wilnie

ul. Montwiłłowska Nr 11

przeprowadza budowę studziń artezyjskich, roboty poszukiwawcze za wodą mineralną, zakładanie wodociągów i t. p.

KASA STEFCZYKA W GRODNIU

Spółdzielnia Rolniczo-Kredytowa z nieograniczoną odpowiedzialnością
ul. Listowskiego Nr. 45; Telefon Nr. 259.

Udziela swym członkom pożyczek i kredytu na wszelkie potrzeby gospodarcze
Przyjmuje na wysokie oprocentowanie i wolne od podatków:

Wkłady: Oszczędnościowe, wkłady walutach obcych, otwiera rachunki bieżące (czekowe), załatwia inkaso weksli i frachtów oraz wszelkie operacje bankowe w zakresie działalności spółdzielni kredytowych wchodzące.

że za dużo dostają kości w porcjach mięsa.

Porucznik uspakajająco:
— Głupstwo! Wy macie kości, ja mam kości, wszyscy mamy kości.

Sędzia:—Ile cenisz skradzione ci buty?

Poszkodowany:—Zaraz porachuję... Nowe kosztowały 40 zł., potem zelówki 10 zł., ostatnia naprawa 5 zł., razem więc wypada 55 złotych.

RADJO-PROGRAM

stacji warszawskiej

Niedziela 7-X.

10.15 — 11.45 Nabożeństwo z Bazyliki Wileńskiej. 11.58—12.10 Sygnał czasu. Hejnał. 12.10 — 13.00 Transmisja ze Lwowa „Święta miast“ zorganizowanego z okazji X-ych Targów Wschodnich. 15.30 „Wędrowki młodego rolnika“—wygl. p. Stefan Wyrzykowski. 15.50 Muzyka. 16.00 „Walka z pożarami“—wygl. inż. Jan M. Czechowski. 16.20 „Uwagi o rybactwie“—wygl. inż. Jan Arnold. 16.40 Muzyka z płyt gramofonowych. 17.10 „W. 175-tą rocznicę urodzin generała Henryka Dąbrowskiego“—wygl. prof. Henryk Mościcki. 17.25 Koncert orkiestry dętej Dyrekcji Tramwajów Miejskich pod dyr. Leona Cymermana. 18.45 Rozmaitości: Występ p. Janusza Warneckiego. 19.05 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne“. 19.25 — 20.00 Muzyka z płyt gramofonowych. 20.00. Kwadrans literacki. Michał Bałucki: „Mój pierwszy występ literacki“. 20.15 Koncert popularny orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Matylda Polińska—Lewicka (sopr.), prof. Ludwik Urstein (akomp.). 22.00 P. Helena Porębska wygłosi feljton p. t. „Jak się bawia i uczą dzieci belgijskie“. 22.15 Komunikaty. 23.00 — 24.00 Muzyka taneczna z „Oazy“.

„NIKT NIE JEST NA TYLE BOGATYM ABY KUPOWAĆ TANDETE“

mówi angielskie przysłowie

Jeżeli dodamy do tego, iż powinniśmy dążyć do samowystarczalności gospodarczej i popierać przemysł krajowy, dojdziemy do wniosku, że lepiej jest zamówić aparat radio-odbiorczy, który jest szczytem doskonałości

W FIRMIE RADJOPOGOTOWIE

J. SMURŁO, Grodno
GRANDZICKĄ Nr 19

a który będzie kosztował, o wiele taniej niż kupować towar zagraniczny częstokroć przereklamowany. Tamże ładowanie akumulatorów, oraz inne roboty w zakresie radiotechniki wchodzące.

Zakład Drukarski

M. GANA

Dominikańska 18. Telef. 89.

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY WCHODZĄCE
W ZAKRES DRUKARSTWA SZYBKO, WYKWINTNIE
I PO CENACH NAJTAŃSZYCH.

DLA INSTYTUCJI WOJSKOWYCH, ADMINISTRACYJNYCH I SPOŁECZNYCH

SPECJALNE WARUNKI ULGOWE.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetry na I stronie przed tekstem 80 gr., w tekście na II, III i IV str. 60 gr., na IV str. za tekstem 40 gr. Nekrologi za wiersz 50 gr. Komunikaty i ogłoszenia tekstowe 1 zł. za wiersz redakcyjny. Ogłoszenia drobne 20 gr. wyraz, dla poszukujących pracy 10 gr. Ogłoszenia zagraniczne o 50% drożej. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu ogłoszeń.